

kuva: Shutterstock

ISO-toiminta 2018

toimintasuunnitelma

esipuhe

Sosiaalialan kehittäminen on ollut ISON lakisääteinen tehtävä vuodesta 2002 lukien. Olemme tarttuneet alueen kysymyksiin ja tarvittaessa myös valtakunnallisiin tehtäviin. Miten olemme sen tehneet?

Olemme innostaneet, tukeneet ja johtaneet. Uudistuksia on tehty niin osana alan asiantuntijoiden perustyötä kuin kehittämishankkeissa. On kohdattu seminaareissa, työryhmissä ja viestinnän monissa kanavissa. Tarinoita ISO-verkostoista -teoksen mukaan matka on sisältänyt yhteistä tahtoa, lujaa luottamusta ja vaikuttavia tuloksia. (Ks. <https://www.isonet.fi/web/guest/julkaisut>) Kiitos jo matkassa olleille, mukana pysyville ja kyytiin tuleville. Sosiaalinen on käyttänyt voimaansa.

Sote-uudistuksessa panostamme vaikuttavaan viestintään sekä vahvistuvaan sosiaalityöhön. Mitä sosiaalityö on? Ilahduttaa, että Sosnet-yliopistoverkosto on suomentanut kansainvälisesti hyväksytyin sosiaalityön määritelmän:

”Sosiaalityö on professio ja tieteenala, jolla edistetään yhteiskunnallista muutosta ja kehitystä, sosiaalista yhteenkuuluvuutta sekä ihmisten ja yhteisöjen voimaantumista ja valtaistumista. Yhteiskunnallisen

oikeudenmukaisuuden, ihmisoikeuksien, kollektiivisen vastuun sekä moninaisuuden kunnioittamisen periaatteet ovat keskeisiä sosiaalityössä. Sosiaalityö kiinnittyy sosiaalityön, yhteiskuntatieteiden ja humanististen tieteiden teorioihin sekä alkuperäiskansojen ja paikallisyhteisöjen tietoon. Sosiaalityössä työskennellään ihmisten ja rakenteiden parissa elämän ongelmatilanteiden ratkaisemiseksi ja hyvinvoinnin lisäämiseksi.”

Olennaista on kirkas päämäärä: kehittää sosiaalityötä niin, että käytännön työn voi hyvillä mielin tunnistaa määritelmän mukaiseksi. Tutkimustietoakin tässä onnistumiseksi tarvitaan. Nyt on sosiaalityön vuoro – ihan niin kuin tuore ISO-julkaisumme kertoo!

Tule mukaan ja tuo ainutlaatuinen panoksesi yhteiseen työhön!

Kuopiossa 17.1.2018

Tarja Kauppila
johtaja
ISO

Asiantuntevaa UUDISTAMISTA

ISON lakisääteinen tehtävä on yhteiskunnallisesti merkittävä: edistää sosiaalialan perus- ja erityisosaamista sekä turvata erityis- ja asiantuntijapalveluja Itä-Suomessa. Tässä onnistuminen edellyttää yhteiskuntatieteelliseen tietoon ja laaja-alaiseen sosiaalialan asiantuntemukseen pohjautuvaa yhteistyötä. Sosiaali- ja terveydenhuollon alueellisessa osaamisen kehittämisessä lakisääteisyys sekä julkinen rahoitus ovat vahvan ja vaikuttavan perustoiminnan elinehtoja myös jatkossa.

Työtämme suuntaa vuoteen 2030 ulottuva visio: sosiaalialan osaamista, vaikuttavuutta ja vastuullisuutta vahvistava ISO-kumppanuus, jonka myötä itäsuomalaisten hyvässä arjessa toteutuvat ihmisarvo, oikeudenmukaisuus, osallisuus ja yhteisöllisyys. Olemme aktiivisesti rakentamassa alan tulevaisuutta osallistamalla ennakoivasti uudistustyöhön ja viestimällä edistysaskelista monipuolisesti.

Keskeiset kehittämisteemamme ovat sosiaalinen sote-uudistuksessa ja systemaattisuus sosiaalialan tiedonhallinnassa. Kohdennamme asiantuntijayhteistyö-

tä näihin teemoihin ja otamme toimivat verkostomme aidosti mukaan.

Sosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen teemat ovat nousseet ajankohtaisiksi kehittämiskohteiksi jo uudistuneen sosiaalihuoltolain, toimeentulotuen perusosan Kela-siirron ja odotettavissa olevan uuden sote-järjestämislain myötä. Parhaillaan käynnistämme ISO SOS -kehittämishanketta (2018–2019), jossa tavoitteena ovat osallistuvat asiakkaat ja vaikuttavat kokeilut sosiaalityössä. Tuemme edelleen sosiaalialan osaamiskeskusten yhteisellä Kansa-koulu II-hankeella (2018–2019) sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanoa. Osallistumme aktiivisesti asiantuntijatyönä hallituksen kärkihankkeiden I&O (Ikäihmisten kotihoito ja omaishoito) sekä LAPE (Lapset, nuoret ja lapsiperheet) toteuttamiseen toiminta-alueella.

Arvostamme palautettasi ja kehitämme työtämme arvioivalla otteella. Huolehdimme osaltamme asiantuntijoiden sitouttamisesta muutosmyllerryksissä. Hyvä tulevaisuus on yhteinen tehtävä.

Vuoropuhelulla ETEENPÄIN

ISON viestinnässä panostetaan avoimeen vuorovaikutukseen eri foorumeilla. Keskustelua voi käydä live-tapaamisten lisäksi esimerkiksi virtuaalikokouksissa, [Facebookissa](#) ja [ISOblogissa](#). Vuoropuheluun kannustava viestintä auttaa meitä isolaisia ymmärtämään eri tahojen näkemyksiä ja odotuksia sekä sovittamaan niitä yhteen kaikille sopiviksi ratkaisuiksi.

Vuoropuhelua kootaan myös kansien väliin. Pari vuotta sitten julkaistiin [Tarinoita ISO-verkostoista](#). Nyt on sosiaalityön vuoro. Tuoreessa artikkelikirjassa peilataan sosiaalityön kehitystä eilen – tänään – huomenna. Kirjoittajina ovat käytännön sosiaalityöntekijät ja kouluttajat, tutkijat ja kehittäjät, asiakkaat sekä kokemusosaajat.

[ISOuutiset](#) tarjoaa tilaajilleen tuoreimmat nostot ajankohtaisista sosiaalialan asioista suoraan heidän sähköpostiinsa. Uutiskirjeen voit tilata tästä linkistä: <http://isonet.mailpv.net/>. ISONet-verkkosivuilta löydät viimeisimmät kuulumiset ISON toiminta-alueelta ja valtakunnan tasolta esimerkiksi sote-uudistuksesta, sosiaalityöstä, tiedonhallinnasta, ikäosaamisesta sekä lasten, nuorten ja perheiden palvelujen kehittämisestä.

Asiantuntijatyön digitalisoitumisen myötä työntekijöiltä vaaditaan yhä enemmän ja monipuolisempaa viestintäosaamista. Yksi keskeinen osaamisalue on asiakastyön selkeä ja yhtenäinen kirjaaminen. ISOssa viestintä on ollut suunnitelmallista ja systemaattista jo pitkään. Tätä osaamista viedään myös kehittämishankkeisiin, joihin sisällytetään käytännönläheistä viestinnän tuotekehitystä.

ISON johtotiimin työskentelyssä vuorovaikutus on avainasemassa. Verkosto-organisaatiossa viestitään paljon tekniikan avustuksella, mutta säännölliset kasvokkain kohtaamiset ovat arvokkaita ja vaikuttavia. Tärkeää on vuorovaikutus ja vastavuoroisuus, keskinäinen arvostus, kyseleminen ja kuunteleminen sekä asioiden yhdessä ratkominen. Yhteiset oppimiset ja uuden löytämisen oivallukset ovat asiantuntijatyön helmiä. Yhdessä tekeminen edistää myös työhyvinvointia.

Muutostyötä KÄRKIHANKKEILLA

Hyvinvoinnin ja terveyden painoalueella hallitusohjelman mukaiset STM:n kärkihankkeet tavoittelevat palveluiden muutosta, uudistamista ja vaikuttavuutta.

I&O-kärkihankkeena Etelä-Savossa ja Kainuussa vahvistetaan omaishoitoa (OSSI). Pohjois-Karjalassa uudistetaan ikäihmisten palveluja sekä kaikenikäisten omais- ja perhehoitoa (AVOT). ISO osallistuu kehittämis- ja ohjausryhmiin sekä tuottaa erillisten sopimusten mukaan asiantuntijapalveluja.

Kaikissa ISO-alueen neljässä maakunnassa on meillä LAPE-kärkihanke. Kainuussa kehitetään perhekeskustoimintaa (Mukava Kainuu). Pohjois-Karjalassa panostetaan matalan kynnyksen palveluihin ja erityispalveluihin (LaPeMIE). Etelä-Savossa kehitetään perhekeskustoimintaa, varhaiskasvatus-, koulu- ja oppilaitostyötä sekä erityis- ja vaativimman tason palveluja (LAPE Etelä-Savo). Pohjois-Savossa laajennetaan perhekeskustoimintamallia ja uudistetaan erityistason ja vaativimman tason palveluja. Lisäksi Pohjois-Savo vastaa myös Itä- ja Keski-Suomen tulevan yhteistyöalueen osaamis- ja tukikeskuksen suunnittelusta (YHDESSÄ! -hanke).

ISO tukee maakuntien LAPE-ryhmien kehittämistyötä. THL ja kaikki osaamiskeskukset suunnittelevat lastensuojelun yhteiskehittämiskäytännön, ja suuntana on kerran vuodessa valtakunnallisena järjestettävät yhteiskehittämispäivät kussakin lastensuojelun kehittämisteemassa. Lisäksi ISO järjestää oman alueensa maakuntien kanssa maakunnallisia LAPE-yhteiskehittämispäiviä.

Osaamiskeskus viestii aktiivisesti ja systemaattisesti hankkeiden etenemisestä, tapahtumista ja tuotoksista. Myös ISOblogi, Facebook, ISOuutiset ja muu verkkoviestintä ovat hanketoimijoiden käytettävissä ja ulottuvilla.

Monipuoliset verkostot helpottavat hankkeiden työtä ja edesauttavat muutosten toimeenpanoa myös hankkeiden päätyttyä. Itä-Suomen hankkeiden etenemistä tukevat myös yhteiset seminaarit ja työpajat. Kaikissa ISO-maakunnissa toimivat myös I&O- ja LAPE-muutosagentit.

Sosiaalityö

– JOTAIN UUTTA, JOTAIN VANHAA

Sosiaalityön kehittäminen ja uudistaminen näkyvät ISON toiminnassa seuraavina vuosina. Ajankohtaiset ja tulevat muutokset yhteiskunnassa ja palvelujärjestelmässä haastavat sosiaalityötä ja sosiaalityöntekijöitä ottamaan vahvemmin paikkansa asiakkaiden asianajajana. Tarvitaan uudenlaista ajattelua ja keinoja tehdä vaikuttavaa ja asiakaslähtöistä sosiaalityötä sekä arvioida työn onnistumista ja tuloksia.

Syksyllä 2016 järjestetyt sosiaalisen kuntoutuksen seminaarit osoittivat, että sosiaalityön osaamista vahvistaville tilaisuuksille on suuri tarve. ISO vastaa tähän käynnistämällä ISO SOS -kehittämishankkeen (ESR 2018–2019) ja järjestämällä seminaareja ajankohtaisista teemoista. Esimerkiksi lastensuojelun sosiaalityössä vahvistetaan avohuollon asiakassuunnitelmien kirjaamisosaamista.

Sosiaalityön orientaatioita on tarpeen selkeyttää. Sosiaalityön käsikirjassa (2016) orientaatiolla tarkoitetaan sosiaalityön eri tehtäväalueisiin kuuluvien menetelmien kokonaisuutta, jonka mukaan sosiaalityötä käytännössä toteutetaan. Kyse on sosiaalityön osaa-

misperustasta ja siinä erityisosaamisen alueista, kuten ennaltaehkäisy ja varhainen puuttuminen, kuntouttava sosiaalityö, yhteisösosiaalityö ja rakenteellinen sosiaalityö. Osaamisalueita selkeyttämällä vahvistetaan asiakkaiden tarpeisiin ja lähtökohtiin pohjautuvaa vaikuttavaa sosiaalityötä.

Sosiaalityötä suunnataan tulevaisuuteen kokeilevalla otteella. Toimintaa uudistetaan tuomalla yhteen asiakkaat, työntekijät ja kehittäjät sekä arvioimalla tutkimuksellisesti kokeilujen vaikuttavuutta. Myös verkostotyön uudelleenmuotoilulla tähdätään kaikelle sosiaalityölle yhteisen osaamisen löytämiseen ja vahvistamiseen.

ISO on mukana Itä-Suomen yliopiston opetusosiaali-keskustoiminnassa. Tulevaisuuden tekijät halutaan mukaan ja esimerkiksi vuosittaiset opiskelijavierailut on koettu hyväksi tutustumis- ja aktivointitapahtumaksi. ISO tarjoaa harjoittelumahdollisuuksia sosiaalityön opiskelijoille sekä tukee oman asiantuntijuuden kehittymistä ja ammatillista kasvua.

Hallittu VERKOSTOTYÖ

Maakunta- ja sote-uudistukset näkyvät ja tuntuvat Itä-Suomessa. ISON alueella on aloittanut kaksi sote-kuntayhtymää: Siun sote (Pohjois-Karjala) ja ESSOTE (Etelä-Savo). Kainuussa on toimittu maakuntamallilla vuodesta 2005 lukien. Itä-Savossa Itä-Savon sairaanhoitopiirin kuntayhtymä aloitti vuonna 2007 ja tarjoaa tätä nykyä alueensa kunnille myös sosiaalihuollon palveluja. Pohjois-Savossa on valmisteltu maakunnan laajuista yhteistyötä PoSotea.

ISON verkostot ovat vuosien aikana muovautuneet alueellisten ja osin valtakunnallisten tarpeiden mukaan. ISOLLA on perinteisesti ollut kehittämisverkostoja esimerkiksi sosiaalialan tiedonhallinnassa, jossa Pohjois-Savon avainkumppaneita ovat pitkään olleet Itä-Suomen yliopisto, STM ja THL/Oper. Nykyisin kaikki osaamiskeskukset ovat aktiivisesti mukana tiedonhallinnan kehittämisessä. Alkuvuosien lukuisista ISO-verkostoista on edetty hallitusti: muutamien strategisten osaamisalueiden asiantuntemuksen kehittämiseen verkostotuella.

Toiminnan linjauksia on useita: osa ryhmistä todetaan ”työnsä tehneiksi”. Joissakin teemoissa työtä jat-

kavat esimerkiksi Siun soten tai ESSOTEn maakunnalliset tiimit. ISO tuo tarvittaessa erityisasiantuntemusta, valottaa ja verkottaa muiden alueiden etenemistä sekä välittää valtakunnallisia kuulumisia.

Osa ISO-verkostoista jatkaa laajennetulla kokoonpanolla ja uudistetulla agendalla. Tuoreista yhteyksistä on esimerkki Pohjois-Savon sosiaalityön ja sosiaalisen kuntoutuksen verkosto. Sosiaalityössä verkostot ulottunevat vähitellen maakuntarajojen yli ja osin koko maahan – hyvä!

Hankkeiden kautta tulee uusia verkostoja, joissa ISO toimii. Verkostot eivät ole itsetarkoitus, vaan ne täyttävät tehtävänsä joustuen toimintaympäristön ja tavoitteiden mukaan - vuoropuhelun ja vuorovaikutuksen luovina areenoina.

Lisätietoja verkostojen toiminnasta:

- ISONet: <https://www.isonet.fi/web/guest/kehittamisverkostot>
- ISON Fb-sivu: <https://www.facebook.com/itasuomensosiaalialanosaamiskeskus/>

Kansa-koulun VALMENNUKSESSA

Sosiaalialan tiedonhallinnan kansallinen kehittämistyö jatkuu osaamiskeskusten yhteisessä hankkeessa Kansa-koulu II – määrämuotoisen kirjaamisen tuki sosiaalialalla (2018–2019).

Ensimmäisessä Kansa-koulu-hankkeessa (2015–2017) valmistui ISON toiminta-alueella vuoden 2018 alkuun mennessä 232 kirjaamisvalmentajaa. He ovat valmennuksessa perehtyneet määrämuotoiseen kirjaamiseen ja kansallisen asiakastietomallin käyttöön.

Kirjaamisvalmentajien valmistuminen on vasta lähitölkkaus niissä organisaatioissa, joissa kirjaamisvalmentajat työskentelevät. Tavoitteena on, että kirjaamisvalmennus tavoittaa jokaisen sosiaalihuollon työntekijän. Hankeaikana työtä tukee osaltaan ISON aluekoordinaattori. Maakunnallisissa kirjaamisvalmentajaverkostoissa tuetaan kirjaamisosaamisen ylläpitoa ja edelleen kehittämistä.

Kansa-koulussa ennakoitaan sosiaalihuollon Kanta-palveluihin valmistautumista. Tavoitteena on muun muassa, että sote-esimiesten, koulutusorganisaatioi-

den ja yksityisten palveluntuottajien edustajien sekä kunnan asiakirjahallinnosta vastaavien ja sosiaalipalvelujen asiakastietojärjestelmien pääkäyttäjien osaminen sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanosta ja määrämuotoisesta kirjaamisesta lisääntyy. Sen myötä heillä on edellytykset aloittaa Kanta-palveluiden käyttöönottoon liittyvät muutokset omissa organisaatioissaan sekä sosiaalialan toisen ja korkea-asteen koulutuksen opetussuunnitelmissa. Tavoitteena on myös, että organisaatioissa hyödynnetään nykytilan kartoituksen ajantasaista työkalua.

Pohjois-Savossa jatketaan sosiaalijohtajien ja tiedonhallinnan asiantuntijoiden yhteisiä työkokouksia. ISO on mukana myös Itä- ja Keski-Suomen yhteistyöalueen sosiaali- ja terveydenhuollon ICT-kehittämistyöryhmässä (YTA-ICT). ISO osallistuu sosiaalialan osaamiskeskusten organisoimaan STAKE-verkoston, joka kokoaa yhteen sosiaalihuollon tiedonhallinnan alueellisen kehittämisen avaintoimijat.

ISO-yhdistys

TAUSTATUKENA

ISO-toiminnan taustayhteisönä ja työnantajatahona toimii ISO-yhdistys eli Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen kannatusyhdistys ry. Yhdistyksen kotipaikka on Kuopio.

ISO-yhdistyksen keskeisenä tavoitteena on yhteistyön vahvistaminen sosiaalialan perus- ja erityisosaamisen kehittämiseksi sekä sosiaalialan erityis- ja asiantuntijapalveluiden turvaamiseksi. Sote-muutosten myllerryksessä on tärkeä varmistaa, että sosiaalialan osaamisen kehittäminen on vakuuttavasti mukana tulevaisuuden kehittämisrakenteissa.

Tällä hetkellä yhdistykseen kuuluu kaikkiaan 75 itäsuomalaista yhteisöjä neljän maakunnan alueelta. Jäseniksi voivat hakeutua oikeustoimikelpoiset yhteisöt, jotka hyväksyvät yhdistyksen tarkoituksen ja säännöt. ISO-hallitus päättää jäsenyydestä hakemuksen pohjalta.

[ISO:n toimintasuunnitelman ja -kertomuksen](#) lisäksi jäsenille toimitetaan sähköisesti ISOuutiset sekä tu-

lose/painos asiantuntijatyön verkkojulkaisuista. ISO:n maksullisiin seminaareihin osallistuminen tarjotaan jäsenille muita edullisemmalla hinnalla. ISO-hallitus on merkittävä kehittämistoiminnan vaikuttamisen paikka.

Kuntien/kuntayhtymien jäsenmaksu on porrastettu asukasmäärän mukaisesti. Yhdistyksille ja muille yhteisöille on määritelty kiinteä jäsenmaksu. Jäsenyys vahvistetaan maksun suorittamisen jälkeen.

ISO-yhdistys vastaa osaamiskeskuksen varainhankinnasta. Kannatusluonteisten jäsenmaksujen lisäksi yhdistys voi hakea avustuksia ja apurahoja sekä vastaanottaa avustuksia, lahjoituksia ja testamentteja.

Ajankohtaista lisätietoa yhdistyksestä löydät Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskuksen verkkosivuilta: <https://www.isonet.fi/web/iso-yhdistys>

Tervetuloa mukaan yhdistykseen ja tukemaan yhteiskunnallisesti merkittävää kehittämistyötä!

Sosiaalilityön vuoro - keskusteluja ajassa

Sosiaalilityöllä on tässä ajassa tärkeä yhteiskunnallinen tehtävä. Se on työtä ihmisarvon puolesta.

Julkaisun tarkoitus on virittää keskustelua ja vaikuttaa. Artikkelikokoelman kirjoittajat ovat sosiaalilityöntekijöitä, kouluttajia, tutkijoita ja kehittäjiä. Mukana on myös kirjoittaja, joka rohkenee kertoa omasta asiakkuuskokemuksestaan.

Artikkelit liikkuvat sosiaalilityön käytännön ytimistä taiteen ja sosiaalisen rajalle sekä tiedonhallintaan, perusoikeudellisiin näkökulmiin ja vaikuttavuuden arviointiin.

Julkaisu antaa eväitä sosiaalilityöntekijän arkityöhön. Se sopii myös yhteistyökumppanin ja kenen tahansa sosiaalilityöstä kiinnostuneen käteen. Opiskelijalle julkaisu avaa monipuolisesti sosiaalilityön ajankohtaisia kysymyksiä. Tarkkaan harkittu ulkoasu tekee kirjasta myös arvokkaan lahjakirjan.

Lukijat ovat kommentoineet julkaisua muun muassa näin:

- upea ja herättelevä julkaisu
- viiltävän ajankohtaisia ja vahvoja puheenvuoroja
- itäsuomalaisen sosiaalilityön tähtihetkiä
- julkaisu tekee sosiaalilityötä näkyväksi ja antaa äänen heikoimmassa asemassa oleville

Lue, keskustele ja vaikuta - tilaa kirja tästä:

<https://www.webpolsurveys.com/S/F6409AEB2935009A.par>

kuva: Shutterstock

Yhteystiedot

Tarja Kauppila
johtaja
Tulliportinkatu 34 A, 2. krs
70100 KUOPIO
puh. +358 44 754 3333
e-mail: tarja.kauppila@isonet.fi

Sirpa Caunter
hallinto- ja viestintäasiantuntija
Tulliportinkatu 34 A, 2. krs
70100 KUOPIO
puh. +358 44 288 3230
e-mail: sirpa.caunter@isonet.fi

Arja Jämsén
yksikön johtaja
Siltakatu 20 A 11
80100 JOENSUU
puh. +358 44 279 5037
e-mail: arja.jamsen@isonet.fi

Päivi Malinen
erityisasiantuntija,
sosiaalityö
Tulliportinkatu 34 A, 2. krs
70100 KUOPIO
puh. +358 44 024 6415
e-mail: paivi.malinen@isonet.fi

Timo Hankosalo
erityisasiantuntija,
projektipäällikkö
ISO SOS -hanke
Tulliportinkatu 34 A, 2. krs
70100 KUOPIO
puh. +358 44 555 5478
e-mail: timo.hankosalo@isonet.fi

